

Music

Kagamitan ng Mag-aaral

Sinugbuanong Binisaya

.....Mib]h(

Ang kagamitan sa pagtuturong ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publiko at pribadong paaralan, kolehiyo, at / o unibersidad. Hinihikayat namin ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa action@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

**Kagawaran ng Edukasyon
Republika ng Pilipinas**

**Music, Art, Physical Education and Health – Unang Baitang
Kagamitan ng Mag-aaral sa Sinugbuanong Binisaya
Unang Edisyon, 2013
ISBN:**

Paunawa hinggil sa karapatang-sipi. Isinasaad ng Seksiyon 176 ng Batas Pambansa Bilang 8293: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng pamahalaan o tanggapan kung saan ginawa ang isang akda upang magamit sa pagkakakitaan ang nasabing akda. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang patawan ng bayad na *royalty* bilang kondisyon.

Ang mga akda / materyales (mga kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names*, tatak o *trademarks*, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsikapang mahanap at mahingi ang pahintulot ng mga may karapatang-ari upang magamit ang mga akdang ito. Hindi inaangkin ni kinakatawan ng mga tagapaglathala (*publisher*) at may-akda ang karapatang-arang iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Br. Armin A. Luistro FSC
Pangalawang Kalihim: Yolanda S. Quijano, Ph.D.
Kawaksing Kalihim: Elena R. Ruiz, Ph.D.

Mga Bumuo ng Kagamitan ng Mag-aaral

Mga Konsultant: Music - Mauricia D. Borromeo; **Art** - Alice A. Pañares
P.E. – Larry A. Gabao, Ph.D.; **Health** – Evelina M. Vicencio Ph.D.

Mga Manunulat: Music - Cielito Margo Mirandilla; **Art** - Anna Victoria C. San Diego; **P.E.** – Salve A. Favila, Ph.D.; **Health** Lualhati F. Callo, Teodora D. Conde, Ph.D., Mark Kenneth S. Camiling, Josefina Era-De Guzman, Rhodora Ll. Formento, Flormay O. Manalo, at Jennifer E. Quinto

Mga Tagasuri: Music - Mauricia D. Borromeo at Ma. Blessed A. Cahapay;
Art - Alice A. Pañares; **P.E.** – Jenny J. Bendal; **Health** - Josefina A. Tuazon, Dr.PH, Milagros J. Arias, Ph.D., Cynthia L. Diaz, Bernadette Y. Santos, Ma. Lourdes G. Tayao, Ph.D., at Nerisa Beltran

Mga Tagasalin: Nena V. Miñoza, Virginia S. Cayon, Gea C. Alonso, Ninie C. del Rosario, Jennifer O. Artiaga, Aida J. Zafra, Caren S. Selgas, at Ritchie C. Barrera

Mga Tagasuri ng Wika: Atty. Manuel Lino G. Faelnar, Romeo S. Macan, Ph.D, at Jes Tirol

Mga Gumuhit ng Larawan: Music - Deo R. Moreno; **Art** - Zeena P. Garcia;
P.E. - Joey Loresto, Amphy B. Ampong, Jayson R. Gaduena;
Health - Erich D. Garcia, Jayson Villena, Mercedita S. Garcia

Mga Nag-layout: Editha F. Esperida, John Rey T. Roco, Allan R. Thomas, Maria Leonor M. Barraquias, at Anameyh R. Magtuba

Encoder: Jocelyn M. Conta

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

**Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat
(DepEd-IMCS)**

Office Address: 2nd Floor Dorm G, PSC Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600
Telefax: (02) 634-1054, 634-1072
E-mail Address: imcsetd@yahoo.com

Listahan sa mga Pagtulon-an

MUSIC

Yunit 4

Module 13: Melody	82
Buluhaton 1: Taas ug Ubos nga Tanghaga	84
Buluhaton 2: Bukid nga Habog ug Batoon	86
Buluhaton 3: Pataas ug Paubos	87
Module 14: Texture	89
Buluhaton 1: Pagpamati ug Pagbaton sa Kahimuot	90
Buluhaton 2: Hagit sa Pagpaminaw	92
Module 15: Balik-tuon sa mga Elemento	95
Buluhaton 1: Usa ka Dako ug Malipayong Banay	95
Buluhaton 2: Subli nga Pagtuon sa mga Elemento	97
Module 16: Pagsusi	98
Buluhaton 1: Aduna Kami Konsiyerto	98
Buluhaton 2: Activity Evaluation 4	99
Buluhaton 3: Kaugalingong Pagsukod sa mga Nakat-onan sa Yunit 4	100

Yunit 4

Module 13: Melody

I. Awit / Garay (Rhyme)

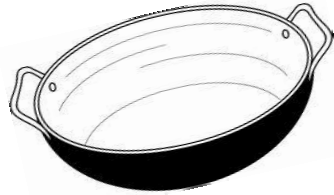
- a. “Bitin Bitin 2” – Philippine Children’s Songs, Spoken Rhymes and Games for Teaching by Miriam Factora
- b. “Si Nanay at Si Tatay” – Creative Music Teaching at the Elementary Level by Miriam Factora
- c. “Rocky Mountain” – Southern Folk Song

II. Mga Buluhaton

Magtuon kita og lain na usab nga awit-dula sa atong mga igsuon sa Lalawigang Sagada, ang Sagada, Mountain Province sa atong nasod nga Pilipinas. Gihinganlan kini og Bitin Bitin 2. Atong mahisgotan ang ilang sinultihan (**Kankana-ey**) ug ang ilang panginabuhi (Panguma ug Paghablón / Paglala). Angay usab hisgotan ang iyang pagkaduol sa bantogang “Banaue Rice Terraces” (usa ka UN Heritage Site).

Bitin Bitin 2

Sagada, Mountain Province

Bitin bitin,
Si kawali't si kapat
Binting ken sala umat
Silat!

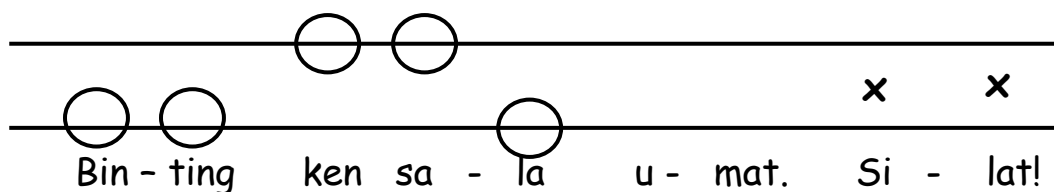
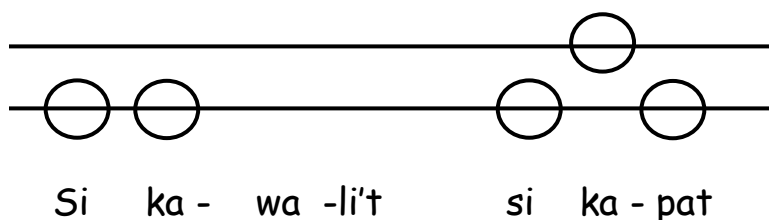
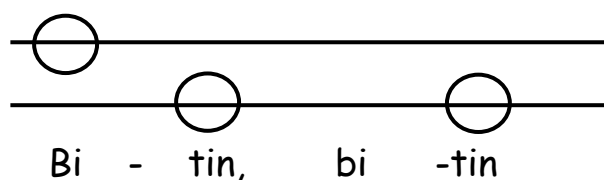
Kankana-ey

Sa niaging yugto,
atong
namatikdan nga
ang Musika
naglangkob sa
Taas ug Ubos nga
tingog. Kantaha
pag-usab ang
awit ug pangitaa
hain ang mga
taas ug ubos nga
mga tingog / tono
sa maong awit.

Buluhaton 1: Taas ug Ubos nga Tanghaga (High and Low Puzzle)

Sa ubos makita nato ang TAAS ug UBOS nga tingog / tono sa awit nga “Bitin Bitin.”

Kompletaha ang melodiyanhong hut-ong (**phrases**) pinaagi sa pagbutang sa mga nangawalang nota.

Gikan sa mga bungtod sa Sagada, mopanaw na usab kita sa mga bungtod ug bukid sa Estados Unidos sa America. Sa ubos, mao ang nabantogan nga awit sa mga igsoon natong mga Amerikano mahitungod sa ilang kabukiran.

Rocky Mountain

Pinahaom: Awit sa mga Kabataan

“Rocky Mountain, Rocky Mountain,
Rocky Mountain high.
When you’re on that rocky mountain,
Look up to the sky.
Do, do, do, do, do remember me.
Do, do, do, do, do remember me.”

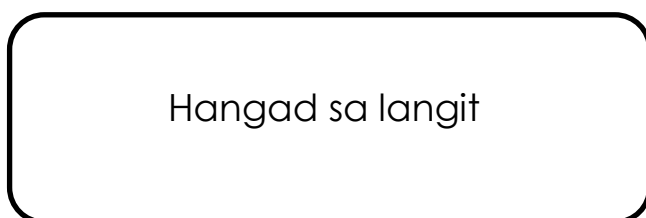
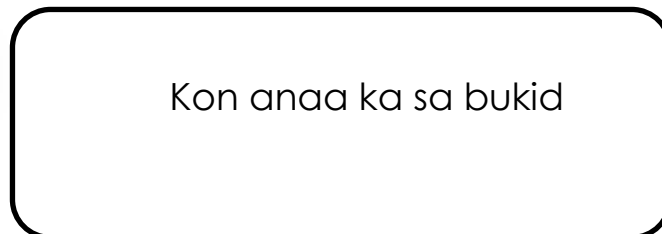
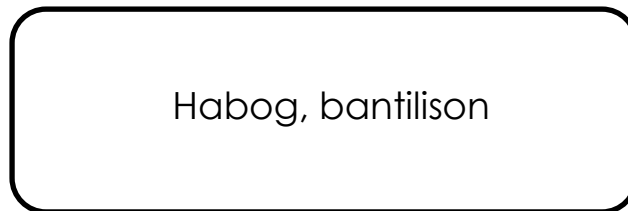
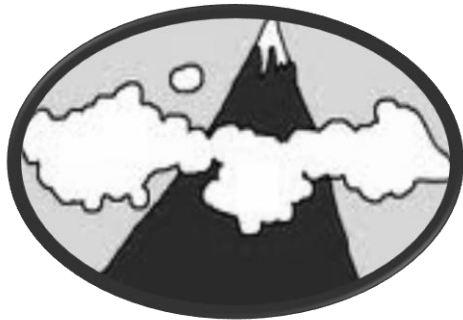
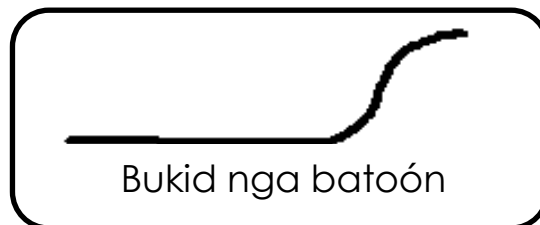
“Bukid nga Batoón” (Binisaya)

Bukid nga batoón, Bukid nga batoón
Habog, bantilison.
Kon anaa ka sa bukid,
Hangad sa langit.
Do, do, do, do Hinumdomi ako.
Do, do, do, do Hinumdomi ako.

Buluhaton 2: Bukid nga Habog ug Batoon (Rocky Mountain High)

Pagdrowing og usa ka hulagway kon unsa ang lihok sa tono subay sa mga pulong sa awit nga **Rocky Mountain**.

Makita ang usa ka pananglitan sa ubos:

Buluhaton 3: Pataas ug Paubos (Go High, Go Low!)

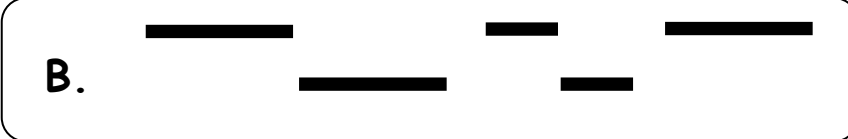
Sa ubos makita ang mga ehemplo sa TAAS ug UBOS nga mga sumbanan. Paminaw og maayo samtang kantahon kining mga sumbanan sa magtutudlo.

Sulati ang letra sa sumbanan nga imong nadungog diha sa papel.

1. _____

A.

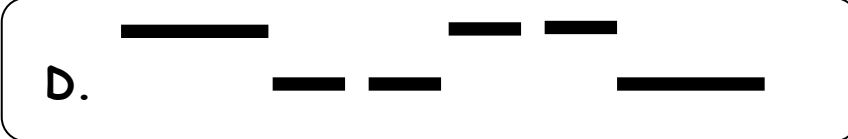
2. _____

B.

3. _____

C.

4. _____

D.

5. _____

E.

III. Pagsukod sa Nakat-onan:

Ipakita ang imong nakat-onan sa pag-ila ug pag-awit sa TAAS ug UBOS nga tono sa mga awit niining **module** pinaagi sa pag-itom sa DALAG nga bituon – kon kini Labaw Kaanindot, PULA – kon Maanindot ug LUNHAW – kon nagpadulong pa sa kanindot.

1. Makakanta sa tukma nga tono sa tibuok awit.
2. Makatandi ug makaigo ang kaugalingong tingog sa melodiyanhong hut-ong nga nadunggan.
3. Makapaminaw ug makaila kon ang tono nipataas o nipaubos.
4. Dali makakaplag sa TAG-AS ug MUGBO nga tunog sa awit nga walay pagtabang sa magtutudlo.

IV. Paglangkob sa mga Nakat-onan

Niining **module**, atong nakat-onan ang pagpakita, pagpadayag, pagmugna, ug pagtubag sa mga TAAS ug UBOS nga huni sa **melody** o tono.

- ❖ Unsaon pagtingog sa awit, kon mogamit og TAAS nga tono hangtod sa kinatibuk-ang awit?
- ❖ Unsaon pagtingog sa awit kon mogamit lang kini og UBOS nga tono hangtod sa kinatibuk-ang awit?
- ❖ Kompletoha ang hugpulong:

Usa ka mahinungdanon ang pagkahiusa sa mga
TAÁS ug UBÓS nga tuno/tingog tungod kay

Module 14: Texture

I. Awit / Garay (Rhyme)

- a. "Are You Sleeping Brother John?"
Nursery Rhyme
- b. "Row, Row, Row Your Boat" Nursery Rhyme

II. Mga Buluhaton

Ang **kabag-on** sa tingog o tunog sa Musika nag-agad sa gidaghanon sa linya o tudling nga sagad magkadungan og pagpakita sa usa ka higayon; samtang ang **kanipison** sa tunog sa Musika nag-agad sa nagbinugtong nga linya o tudling. Kining elemento o sangkap sa Musika nga nagsaysay sa **gibag-on** ug **kanipison** sa tunog sa Musika, gitawag og **Texture**.

Atong balikon pagtuon ang awit nga "Are You Sleeping Brother John?" (Nakatulog Ba Ka?) Una, kantaha kini ingon nga usa ka pundok. Dayon, kantaha ingon nga duha o tulo ka pundok diin ang matag pundok magsugod pag-awit sa managlahi

nga panahon apan motapos sa maong awit hangtod sa kataposan nga bahin.

Ang matag pundok mohulat sa senyas sa magtutudlo alang sa pagsugod sa pagkanta.

Nakatulog Ba Ka? (Are You Sleeping, Brother John?)

Nakatulog ba ka? Nakatulog ba ka?
Igsuong Juan? Igsuong Juan?
Lingganay nagbagting na,
Lingganay nagbagting na
Ding-dong, ding! Ding-dong, ding.

Unsay inyong namatikdan samtang nagkanta ingon nga usa ka pundok; sa dihang nagkanta kamo ingon nga duha o tulo ka pundok nga nagsugod sa lain-lain nga panahon? Kanus-a ang tunog sa Musika mamahimong nipis? Ug kanus-a usab ang tunog sa Musika mamahimong bagâ?

Buluhaton 1: Pagpamati ug Pagbaton sa Kahimuot

Ingon nga tibuok nga klase, paghimo og yanong **Ostinato** nga hinimo sa Mugbo ug Tag-as nga tunog. Sulati kini sa sulod sa kahon sa ubos ug bansaya ang pagpakpak sa inyong mga kamot; Dayon pagpili og usa ka tulonggon o instrumento nga makita sa inyong lawak-saringan (**classroom**) alang sa pagtugtog sa **Ostinato** nga inyong gipili. Pagbahin

kamo sa duha ka pundok. Ang unang pundok mopadayag sa **Ostinato**. Ang ikaduha nga pundok mopasundayag usab sa maong **Ostinato** apan sa lain nga gutlo o panahon nga susama sa pagpasundayag sa awit nga, “Nakatulog Ba Ka? / **Are You Sleeping, Brother John?**”

OSTINATO:

Aron ang **Ostinato** mahimong makapadani, pagpili og usa ka lihok sa lawas o aksiyon alang sa Tag-as nga tunog ug lain usab nga lihok sa lawas o aksiyon alang sa mga mugbo nga tunog o paningog. Himoa kining mga aksiyon samtang motugtog sa inyong **Ostinato**.

Duna ba kamoy nakit-an nga kalahian sa mga tunog sa dihang gitugtog ang **Ostinato** sa unang pundok, ug ang tunog o tingog sa dihang gipun-an sa lain nga pundok susamang **Ostinato** apan lain nga higayon sa pagsugod? Unsa kini nga kalahian ang inyong namatikdan?

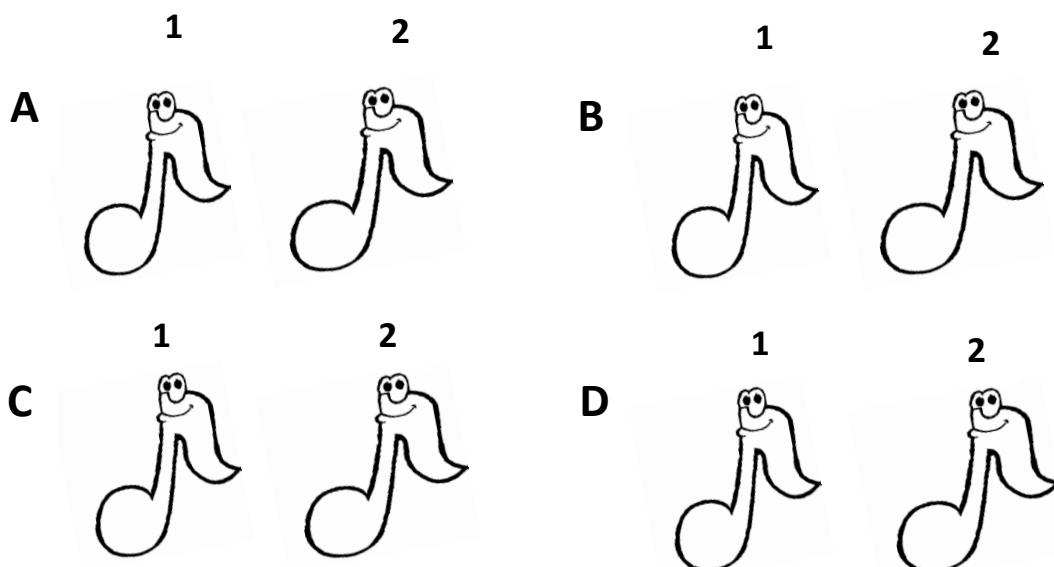
Duna bay kalahian sa tunog nga **mas bagâ** o **mas nipis**? Ngano man?

Kon ang tingog gidugang ngadto sa **Ostinato** nga sumbanan, ang mga batid sa Musika makaingon

nga ang tunog sa Musika nagka-anam og kabagâ **(thicker)**. Sa samang paagi, kon ang anaa na daan nga **pattern or melody** ug gitugtog o giawit nga nag-inusara, ang mga batid sa Musika makasulti nga ang **Texture** sa musika usa ka manipís.

Buluhaton 2: Hagit sa Pagpaminaw

Sa ubos atong makita ang upat ka (A, B, C, D,) nga tagduha ka larawan matag usa. Kon madungog nimo ang usa ka **musical line**, kolori ang unang larawan. Apan kon madungog nimo ang 2 o daghan pang **musical lines** nga gidungan pagtugtog, kolori ang duha ka larawan. Paminawa pag-ayo ang gihatag nga **sample**. Buhata kini sa kuwaderno.

Unsay angayan natong hinumdoman aron dali maila ang **Textures** sa Musika?

III. Pagsukod sa Nakat-onan

Ipakita ang katakos sa inyong nakat-onan nga leksiyon pinaagi sa pagtsek (✓) sa usa sa mga kahon sa ubos. Kopyaha kini sa kuwaderno.

Katakos / Kahanas	Oo	Wala Pa
1. Makapaminaw ug makaila sa usa ka musical line .		
2. Makapakita ug lain-laing klase sa textures pinaagi sa lihok sa lawas.		
3. Makamugna og yanong sumbanan nga Ostinato .		
4. Makapakita og maanindot nga sumbanan nga dali masunod sa tanan.		

III. Paglangkob sa mga Nakat-onan

Dinhi niining **module** maila nato nga ang tunog sa Musika mahimong **Bagâ** sumala sa gidaghanon sa **musical lines** nga nahitabo sa usa ka higayon. Ang **Nipís** maila usab kon aduna kini usa ka **musical line** lamang.

Kompletaha ang mga pahayag sa ubos. Buhata kini sa kuwaderno.

Kinahanglan maminaw kita og maayo sa **Musical** _____ nga nahitabo diha sa musika, magbinugtong man, o labaw pa sa usa, nagpanghitabo _____ nga panahon. Unya human sa husto nga pagpaminaw, makaingon kita nga ang **Texture** sa maong tunog o tingog sa Musika _____ o _____.

Module 15: Balik-tuon sa mga Elemento

I. Awit / Garay

Tanang mga awit nga gigamit sa **modules**.

II. Mga Buluhaton

Buluhaton 1: Usa ka Dako ug Malipayong Banay

Sa tanan nga mga nakat-onan gikan sa sinugdanan sa tuig, lantawon nato pagbalik ang mga awit, dula, ug mga buluhaton nga atong nahimo matag elemento.

Element	Activity / Song
Dynamics – kakusgon ug kahinayon sa tunog / huni	“Ang Susi Nakatago”
Tempo – Tulin sa musika (Fast and Slow)	“Jack ug Jill”
Timbre – Mga paningog sa palibot, tingog sa tawo ug tulunggon.	“Doggie, Doggie” / The Circus (Sound Story)
Rhythm – hinan-ay nga pundok sa mga tunog / paningog / huni ug “hilom” (silence) nga kumpas.	“Duyan” / “Pan de Sal” / “Chimpoy Champoy” “Untol Na” / “Pedro Penduko”

<ul style="list-style-type: none"> - Kumpas ug Ostinato - Bug-at/Lig-on ug Luya nga Kumpas / Meter (2-time meter, 3-time meter & 4-time meter) 	<p>"Sidlak, Sidlak Bituon"</p>
<p>Form – Managsama-Kalahian sa mga bahin o parte sa kinatibuk-ang musika.</p>	<p>"Kalesa"</p>
<p>Melody – Taás ug Ubós nga tunog / tingog / tuno / huni</p>	<p>"Piko-Piko Angking" / "Rocky Mountain" The Journey to the Moon (High and Low Story)</p>
<p>Texture – Kabagâ ug Kanipis sa Musika</p>	<p>"Are You Sleeping, Brother John?"</p>

Kon nahuman ang pagbalik-tuon sa matag ELEMENTO, ipakita ug HINUMDOMI ang mga buluhaton / kalihokan nga gilista. Hain nga mga ELEMENTO / BULUHATON ikaw nalingaw pag-ayo? Ngano man?

Buluhaton 2: Subli nga Pagtuon sa mga Elemento

Ang mga bata papilion og usa ka elemento sa Musika (**draw lots**) agi og pangandam sa **Year-End Assessment** sa sunod nga panagtagbo. Gipaabot gikan sa matag grupo nga mopakita og gilasa (**skills**) ug Awit nga natun-an sa matag ELEMENTO sumala sa ilang nahulbot o napili. **Good Luck!**

III. Pagsukod sa Nakat-onan

Uban sa panabang sa inyong magtutudlo, kinahanglan nga ang imong grupo makaandam ug makabansay na aron makapasundayag sa mga SKILLS / AWIT sa ELEMENTO nga nahulbot. Lingi-a pag-usab ang **module** diin ang elemento gitunan, gisaysay ug balika pagtuon ang mga **skills** nga inyong nahimo.

IV. Paglangkob sa mga Nakat-onan

- ❖ Human nasubli pagtuon ang ELEMENTO nga inyong gihiusahan paghulbot - MGA DULA / AWIT / MGA SUGILANON, unsaon sa inyong grupo pag-andam/pagbansay sa inyong pasundayag?
- ❖ Aduna ba kamoy nasinati nga kalisod o kasayon? Ngano man?

Module 16: Pagsusi

I. Mga Buluhaton

Buluhaton 1: Aduna Kami Konsiyerto

Adunay pito ka pundok nga gimugna- matag usa niini, nagdala og usa ka ELEMENTO sa Musika – **Dynamics, Rhythm, Melody, Tempo, Timbre, Form,** ug **Texture**. Tawagon sa magtutudlo ang matag pundok aron mapadayag ug mapakita ang ilang talento ug katakos nga nakat-onan ilabina bahin sa ELEMENTO. Gidasig ang tanan, paghatag sa tibuok nilang atensiyon ngadto sa mga magpasundayag.

Nalingaw ba kamo sa pasundayag?
Sa imong hunahuna, hain kanila ang
mas labaw ug maanindot sa tanan?
Ngano man?

Buluhaton 2: Activity Evaluation 4

Ipakita kon giunsa sa mga pundok pagpasundayag pinaagi sa pagmarka sa usa sa mga kahon sa ubos. Kopyaha kini sa kuwaderno.

Pagsusi 2	Klaro	Nagsugod Pa ang Kalamboan
1. Ang elemento sa Musika klaro ug dayag gikan sa sinugdanan hangtod sa kataposan sa awit.		
2. Nagpakita ang pundok sa mga kahanas (skills) nga gikinahanglan sa elemento sa Musika.		
3. Ang napiliang mga lihok sa pundok klaro nga nagpakita sa elemento.		
4. Ang pasundayag maayo kaayong pagkasaysay ug puno sa kadasig.		

Buluhaton 3: Kaugalingong Pagsukod sa mga Nakat-onan sa Yunit 4

Ipadayag unsa ka daghan ang imong nakat-onan sulod niining yunit pinaagi sa pagdrowing og mapahiyumong nawong 😊 sulod sa kahon nga naghulagway sa imong nakab-ot.

Pagsusi sa Kaugalingon	Makahimo	Padulong Pa
1. Makahimo ug makapakita ako sa tanan nga mga “katakos” nga gipaabot sama kanako sa Unang Ang-Ang.		
2. Makapadayag ug makabuhat ako sa tanan nga nahibaloan nga gipaabot sa usa ka tinunan sa Unang Ang-Ang.		
3. Maminaw ug mosunod sa mga lagda; makapakita sa hustong paningkamot; mapadayunong pagpadayag sa buhat nga pagtinabangay, pagtahod, pagpugong sa kaugalingon ug pagka-Pilipinhon.		